

ЛЕКЦІЯ

з дисципліни "Психологія управління"

за темою №3:

" ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ
ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ

● ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- 1. Класифікація функцій управління.
- 2. Психологічні особливості функцій планування

● КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ

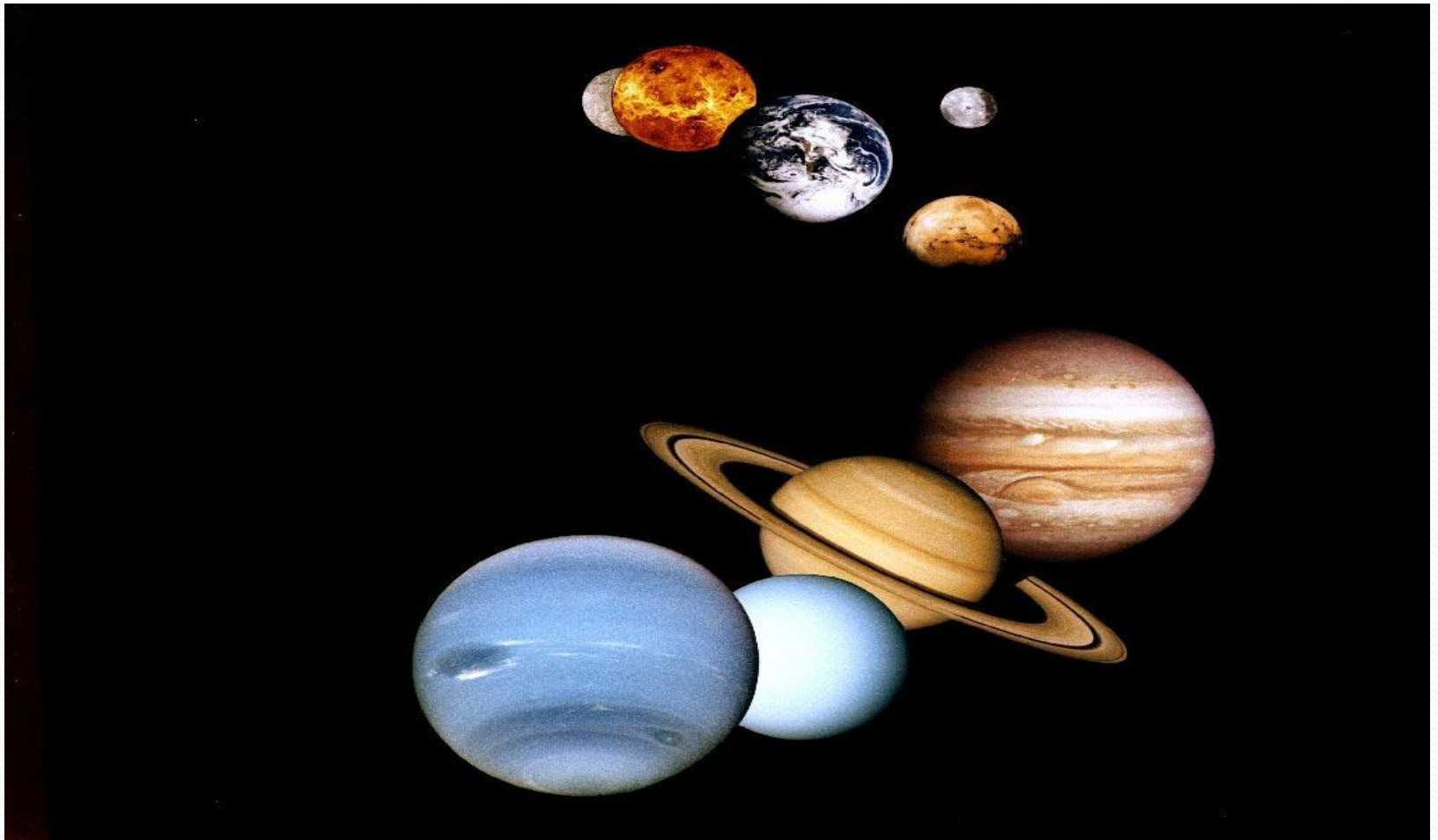
- Психологічний зміст управлінської діяльності розкривають структурування функцій управління та механізми їх взаємозв'язку. Однак до сьогоднішнього дня ще недостатньо обґрунтоване поняття „**функції управління**”:
- теорія управління ототожнює його з поняттями „роль”, „коло обов'язків”;
- теорія організації тлумачить його як таке відношення частини до цілого, у разі якого існування та зміна частини забезпечують існування та розвиток цілого.

- **Функції управління** — сукупність особливих дій та операцій, які виражають психологічну специфіку управлінської діяльності, цілеспрямованого впливу на зв'язки та відносини людей у процесі життєдіяльності організації.
- Підходи до класифікації функцій різноманітні. Одні автори, беручи за основу зміст виконуваних робіт, загальними функціями управління вважають прийняття рішень та організаційну діяльність, другі — планування, організацію, контроль, мотивацію та лідерство, треті — прогнозування, формулювання мети, аналіз та узагальнення зібраної інформації, прийняття рішень, їх здійснення і контроль за виконанням.

- На думку радянських учених **В.Рубахіна й А.Філіпова**, найраціональнішим є поділ функцій управління на основні та спеціальні. Основними вони вважають такі:
 - визначення цілей та головних напрямів діяльності, перспектив розвитку колективу та виробництва загалом;
 - створення згуртованого, дисциплінованого колективу та налагодження виробництва;
 - формування раціональної організаторської структури, розподіл функціональних обов'язків, сил і коштів у колективі тощо.
- До спеціальних функції належать планово-економічна, кадрова й технолого-управлінська.

- Зовсім інші критерії класифікації застосували **Є.Кузьмін, І.Волков** та **Ю.Ємельянов**, що дало їм підстави виокремити такі управлінські функції:
 - – *адміністративну* (накази, розпорядження щодо діяльності, координація індивідуальних дій та нагляд за виконанням);
 - – *стратегічну* (визначення цілей та вибір методів їх досягнення, планування та прогнозування);
 - – *експертно-консультативну*;
 - – *комунікативно-регулятивну*;
 - – *функцію представництва в зовнішньому середовищі*;
 - – *дисциплінарну*;
 - – *виховну*;
 - – *психотерапевтичну*.

- Класифікуючи функції управління за їх спільними значенням, українські вчені **О.Бандурка, С.Бочарова та О.Землянська** виокремили *цільові та організаційні*.

- Цільові функції є визначальним елементом управлінської діяльності, адже сутність управління полягає у виконанні планів і завдань, досягненні цілей організації.
- Систему організаційних функцій, на їх думку, утворюють:
 - — загально-організаційна
 - — матеріально-технічного
 - — фінансово-економічного обліку та контролю обліку;
 - — політико-правова;
 - — соціальна;
 - — мотиваційна.

● ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІЇ ПЛАНУВАННЯ

. **Планування** - одна з пріоритетних функцій управління, яка охоплює процес підготовки до змін, формування майбутніх варіантів дій.

Результатом планування є **план** — система взаємопов'язаних, об'єднаних спільною метою завдань, що передбачають терміни, порядок, послідовність, умови, ресурси (людські, економічні, соціальні) та результат виконання. Він містить компоненти, які потребують з'ясування: що необхідно робити, хто, як і коли буде виконувати роботу, якого ефекту (результату) від неї чекати. Складаючи план, керівник повинен уміти прогнозувати й оцінювати майбутнє, готуватись до нього. Потрібно враховувати потенційні можливості організації (здібності та професійну підготовленість учасників управління, морально-психологічний клімат в організації тощо), зміни зовнішнього середовища (вплив на стан організації поведінки клієнтів, конкурентів, зміни законодавства тощо

- **Стратегія** — довгостроковий курс розвитку організації, який ґрунтується на усвідомленні сутності її виробничо-господарської та соціальної діяльності, способів досягнення її цілей.
- **Корпоративна стратегія** передбачає вибір установою сфери діяльності, виду бізнесу, ринків збуту товарів чи послуг, визначає загальні межі та стратегії.
- **Операційну стратегію** розробляють різні функціональні відділи організації. Вона спрямована на такі сфери, як виробництво, маркетинг, фінанси й менеджмент людських напрями розвитку організації.

● **Етапи розроблення й реалізації стратегії організації.** У ході вироблення стратегії організації необхідно подбати про логічний взаємозв'язок обох її фаз — формулювання та реалізації. У процесі розробки окреслюються такі етапи:

- визначення місії, цілей і цінностей організації;
- аналіз навколишнього середовища;
- з'ясування завдань;
- стратегічний вибір можливих альтернатив;
- аналіз альтернативних стратегій, варіантів, шляхів досягнення цілей;
- реалізація стратегії

- **Функції управління** — сукупність особливих дій та операцій, які виражають психологічну специфіку управлінської діяльності, цілеспрямованого впливу на зв'язки та відносини людей у процесі життєдіяльності організації.
- **Підходи до класифікації функцій різноманітні.** Одні автори, беручи за основу зміст виконуваних робіт, загальними функціями управління вважають прийняття рішень та організаційну діяльність, другі — планування, організацію, контроль, мотивацію та лідерство, треті — прогнозування, формулювання мети, аналіз та узагальнення зібраної інформації, прийняття рішень, їх здійснення і контроль за виконанням.
- **До головних функцій управління належать** - планування та прийняття управлінських рішень. Це є процедури, спрямовані на виявлення розбіжностей між поточним станом справ в організації та його ідеальним баченням, коли встановлюється і з'ясовується міра не узгодженості між належним і наявним станом речей.